

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 21 stycznia 2020 r.

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń
Społecznych oraz niektórych innych ustaw**

(druk nr 37)

I. Cel i przedmiot ustawy

Przyjęta przez Sejm 9 stycznia 2020 r. ustawa o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw dotyczy waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych w roku 2020. Wprowadzono odstępstwo od zasad waloryzacji określonych w podstawowej dla tej materii ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270, z późn. zm), które polega na tym, że przy zachowaniu reguły procentowego podwyższania świadczeń wskaźnikiem waloryzacji, ustalonym zgodnie z art. 89 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, określono gwarantowaną kwotę podwyżki. Dla świadczeń, w wysokość przysługującej w dniu 29 lutego 2020 r., wyniesie ona nie mniej niż 70 zł. Mechanizm wskazany w art. 5 niniejszej nowelizacji obejmie wymienione w ustawie świadczenia z powszechnego ubezpieczenia społecznego, z ubezpieczenia społecznego rolników oraz świadczenia zaopatrzeniowe (w tym tzw. mundurowe), a także dodatki (art. 6).

W katalogu świadczeń podlegających waloryzacji uwzględniono rodzicielskie świadczenie uzupełniające (ustawa z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym, Dz. U. poz. 303), a wśród dodatków – dodatek pieniężny wprowadzony w art. 12a ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych

oraz ich rodzin (Dz. U. z 2017 r. poz. 2193, z późn. zm.), które weszły do systemu prawnego w roku 2019.

Nie jest to pierwsza waloryzacja świadczeń odbiegająca od zasad przyjętych w 1998 r. Odstępstwa te za każdym razem uzasadniano względami ochrony realnej wartości niskich świadczeń. Waloryzacja na podobnych zasadach, tj. wskaźnikiem procentowym oraz ustaleniem gwarantowanego progu podwyżki świadczenia, odbyła się do tej pory czterokrotnie (w 2012 r. podwyżka nie mniej niż 71 zł, w 2015 r. 36 zł, w 2017 r. 10 zł, w 2019 r. 70 zł). Obecnie przyjęta regulacja, również o charakterze incydentalnym, tj. na dany rok, jest uzasadniana ochroną poziomu najniższych świadczeń.

Ustawodawca z przewidywanym niskim wskaźnikiem waloryzacji łączył podwyższenie najniższej: emerytury, renty rodzinnej, renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Ustawa przyjęta 9 stycznia 2020 r. także je podwyższa: z 1100 zł do 1200 zł w przypadku najniższej emerytury, renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i renty rodzinnej, a także z 825 zł do 900 zł w przypadku najniższej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy (art. 1).

Ustawa, co do zasady, ma wejść w życie z dniem 1 marca 2019 r.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Rządowy projekt ustawy (druk sejmowy nr 117) wpłynął do Sejmu 24 grudnia 2019 r. Autopoprawka do projektu (druk nr 117-A) wpłynęła do Sejmu 7 stycznia 2020 r., dodaje ona do projektu ustawy nowelizację ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1622 i 2473), która podnosi o 100 zł próg dochodowy uprawniający do tego świadczenia.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw był rozpatrywany w I czytaniu w Komisji Polityki Społecznej i Rodziny. W sprawozdaniu (druk nr 149) Komisja zamieściła dwa wnioski mniejszości: dotyczący zwiększenia kwoty najniższych świadczeń (art. 85 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) oraz zwiększenia kwot gwarantowanych jako najniższe w ramach przyjmowanego na 2020 rok sposobu waloryzacji (art. 4¹⁾ ust. 1, ust. 5 i 6 ustawy nowelizującej).

¹⁾ art. 4 w sprawozdaniu Komisji, zamieszczonym w druku sejmowym nr 149, ostatecznie po uchwaleniu ustawy jest to art. 5.

II czytanie projektu ustawy odbyło się na 3. posiedzeniu Sejmu. Ponieważ nie zgłoszono poprawek, niezwłocznie przystąpiono do III czytania. Wnioski mniejszości zostały odrzucone.

Ustawa została poparta 444 głosami za, przy 1 przeciwnym i 1 wstrzymującym się.

III. Uwagi

Generalnie ustawa podnosi wysokość najniższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego (art. 1). Zwiększa także podstawę wymiaru renty inwalidzkiej (przysługującej na podstawie ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin) oraz kwotę świadczenia przedemerytalnego, analogicznie jak w każdej ustawie waloryzacyjnej. Same zasady waloryzacji na 2020 r., w tym wysokości kwot gwarantujących wysokość świadczeń pozostaje na poziomie przyjętych w roku 2019 (nie mniej niż 70 zł dla wszystkich, nie mniej niż 52,50 zł dla rent z tytułu częściowej niezdolności do pracy oraz nie mniej niż 35 zł dla emerytury częściowej, por. art. 5 ust. 1, ust. 5 i 6). Ustawa podtrzymuje więc mechanizm waloryzacji ustalony na rok ubiegły.

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych. Można jedynie podnieść wątpliwość, z punktu widzenia Zasad Techniki Legislacyjnej (zakres przedmiotowy projektu ustawy) co do nowelizacji ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (art. 4), która wprowadzie ma cel społeczny, ale zmieniając miesięczny próg kryterium uprawniającego do świadczenia dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, może spowodować otrzymywanie dotychczasowego świadczenia dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji w wysokości mniejszej („nie większej niż 500 zł”, de facto mniejszej).

Bożena Langner

Główny legislator